

Sygn. akt IV CSK 300/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku J. K.
przy uczestnictwie S. S. i T. S.
o rozgraniczenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 grudnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 października 2017 r. Sąd Rejonowy w R. dokonał rozgraniczenia nieruchomości (działki nr 554) stanowiącej własność uczestników S. i T. małżonków S., z nieruchomością (działką nr 555) stanowiącą własność wnioskodawczyni J. K., ustalając sporne granice gruntów z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy. Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w L. orzekając na skutek apelacji wnioskodawczyni i uczestnika zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że dokonał rozgraniczenia nieruchomości według stanu prawnego.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawczynię. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wymagające

odpowiedzi na pytanie: „czy w sytuacji braku jakichkolwiek dokumentów pozwalających wskazać przebieg granicy istniejący na gruncie w dacie uwłaszczenia tj. w dniu 4 listopada 1971 r. (np. danych z ksiąg wieczystych, z ewidencji gruntów i budynków, map, planów, szkiców, wykazów map gruntowych itp.) - dowód z tego typu dokumentów Sąd może w całości zastąpić zeznaniami świadków (i stron postępowania) i w oparciu o tego rodzaju dowody osobowe ustalić stan prawny nieruchomości, który wyznacza stan posiadania nieruchomości na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. z 1971 r., nr 27, poz. 250, dalej jako: „u.w.g.r.”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącej, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, nie publ.).

Zagadnienie sformułowane przez wnioskodawczynię nie spełnia tych wymagań. Argumentacja skarżącej jest jednostronna i ogranicza się do przedstawienia własnego poglądu prawnego w opozycji do stanowisku Sądu Okręgowego, który na podstawie całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego ustalił przebieg spornych granic według stanu prawnego. Kwestia natomiast oparcia się przez ten Sąd w ramach oceny dowodów - przy braku zakazów dowodowych - na osobowych źródłach dowodowych, uchyla się spod kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.).

Ponadto zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego kryteria wskazane w art. 153 k.c. są ułożone w ścisłej hierarchii, a zatem jeżeli możliwe jest rozgraniczenie dwóch działek według stanu prawnego, to w świetle unormowania przyjętego w art. 153 k.c. rozgraniczenie tych działek według spokojnego posiadania nie może nastąpić. Sąd ustala stan prawny granic biorąc pod uwagę wszelkie środki dowodowe, a zatem nie tylko dokumenty geodezyjne, czy inne dokumenty urzędowe i prywatne oraz oględziny i opinie biegłych ale również osobowe źródła dowodowe w tym zeznania świadków i stron. Stanem prawnym jest również uwłaszczenie wynikające ze stanu samoistnego posiadania nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego na dzień 4 listopada 1971 r. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 września 1981 r., III CRN 171/81, OSNC 1982, nr 4, poz. 51, z dnia 7 stycznia 1998 r., III CKN 308/97, nie publ., z dnia 2 grudnia 2015 r., IV CSK 109/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2011 r., I CSK 521/10, nie publ., z dnia 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 596/11, nie publ., z dnia 23 marca 2016 r., III CSK 126/15, nie publ., i z dnia 8 września 2016 r., II CSK 836/15, nie publ.).

Sąd Najwyższy wypowiadał się również odnośnie do przesłanek nabycia przez posiadacza nieruchomości rolnej własności na podstawie art. 1 u.w.g.r. (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 1989 r., III CZP 114/88, OSNC 1991, nr 2-3, poz.28, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2002 r., I CKN 632/00, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 r., II CSK 72/08, nie publ., z dnia 24 stycznia 2008 r., I CSK 327/07, nie publ., z dnia 22 października 2004 r., II CSK 451/04, nie publ., z dnia 26 czerwca 2002 r., III CKN 574/00, nie publ., z dnia 13 czerwca 2000 r., V CKN 63/00, nie publ., i z dnia 1 lutego 2000 r., III CKN 580/98, nie publ.). Nie zachodzi zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

jw